

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВАЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Наталія Петріца

ПРОБЛЕМИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

**Методичні рекомендації
до проведення практичних занять**

Ужгород – 2023

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVI A VĚDY UKRAJINY
STÁTNÍ VYSOKÁ ŠKOLA
UŽHORODSKÁ NÁRODNÍ UNIVERZITA
FILOLOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA SLOVENSKÉ FILOLOGIE**

Natálie Petrica

PROBLEMY UMĚLECKÉHO PŘEKLADU

**Metodická příručka
pro studenty oddělení bohemistiky**

Užhorod 2023

УДК 811.162.3'255.4(076)

Петріца Н.М. Проблеми художнього перекладу: методичні рекомендації до проведення практичних занять. /для студентів 1 курсу ОПП «Чеська мова та література» ОС «магістр» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.038. «Слов'янські мови та літератури (переклад включно) перша - чеська». Ужгород, 2023. 24 с.

Укладач: **Петріца Н.М.**, кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри словацької філології

Рецензенти: **Ліхтей Т.В.** – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри словацької філології

Мадяр О. – кандидат філологічних наук доцент Інституту
центральноєвропейських студій філософського
факультету Пряшівського університету

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри словацької філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«15» травня 2023 р., протокол №7.

Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«19» травня 2023 р., протокол № 7.

©Петріца Н.М. 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	6
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ	19
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	22

ВСТУП

Курс «Проблеми художнього перекладу» знайомить студентів-магістрів зі специфікою і проблемами художнього перекладу. Метою викладання навчальної дисципліни «Проблеми художнього перекладу» є опрацювання теоретичних основ перекладу художнього тексту та формування навичок виконання літературного адекватного перекладу фрагментів прозового, поетичного та драматичного текстів твору-оригіналу.

Когнітивні компетентності включають: знання основних теоретичних проблем дисципліни; історії художнього перекладу; етапів процесу художнього перекладу; способів перекладу та теорію еквівалентності; конкретні способи перекладу метафор, фразеологізмів; конкретні способи перекладу синтаксичних конструкцій; види аналізу художнього оригіналу і перекладу-відповідника. До практичних вмінь та навичок входять: робити науковий аналіз художніх перекладів; зіставляти кілька перекладів з оригіналом і аналізувати їх з точки зору єдності змісту і форми; використовувати для роботи над перекладами різноманітні лексикографічні джерела; знаходити культурологічний матеріал про твір, який перекладається; визначати чинники, що впливають на переклад; застосовувати перекладацькі трансформації; перекладати художні прозові тексти; перекладати художні поетичні тексти; перекладати наукові літературознавчі тексти.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1.

Тема 1.

ТЕКСТ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ЯК КОМУНІКАТИВНА ОДИНИЦЯ

План

1. Текст як одиниця макрорівня. Структурна композиція та змістова організація тексту художнього твору.
2. Основні текстові категорії – когезія, когерентність, цілісність, модальність, дейксис, антропоцентризм, авторська інтенція, адресатність.
3. Базові ознаки художнього тексту – ідейність, концептуальність, образність, виразність та інтертекстуальність.
4. Утілення категорії суб'єкта у текстових парадигмах автора, персонажа та читача. Адресатно-адресатні відношення у художньому творі.
5. Явища художнього тексту, що релевантні для збереження у мові перекладу.

Завдання для самостійного опрацювання

Рівні актуалізації інформації у тексті.

Базові ознаки художнього тексту – ідейність, концептуальність, образність, виразність та інтертекстуальність.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні тези статей:

Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу:

[https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_u_meleckeho_prekladupre_hispanistov .pdf](https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_u_meleckeho_prekladupre_hispanistov.pdf)

Шемуда М. Художній переклад як чинник міжкультурної комунікації. Наукові записки НДУ імені В. Гоголя. Філологічні науки. Книга 1. 2013. С. 164–168.

Література

1. Бублейник Л. В. Проблематика художнього перекладу: семантико-стилістичні аспекти [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Бублейник. - Луцьк: Видавництво ВІЕМ, 2011. - 164 с.
2. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.
3. Павленко О. Г. Художній переклад як носій культурної пам'яті// Питання літературознавства / Pytannia literaturoznavstva / Problems of Literary Criticism /№ 97/ /2018/ Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/326441971.pdf>

Тема 2

РІВНІ АКТУАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ У ТЕКСТІ

План

1. Прагматика художнього тексту Художній твір як особливий семіотичний знак.
2. Фактори смислотворення у художньому тексті.
3. Прагматичні складові художнього тексту: пресу позиції, імплікації, перлокутивний ефект.
4. Композиційно-мовленнєві форми та способи викладення змісту у художньому творі.

5. Рівні нагромадження інформації в художньому тексті: семантичний, контекстуально-ситуативний, прагматичний.
6. Роль художньої деталі, образу та сильної пропозиції при перекладі першотвору.
7. Образ у художньому творі та образність художнього тексту.

Завдання для самостійного опрацювання

Роль художньої деталі, образу та сильної пропозиції при перекладі першотвору.

Образ у художньому творі та образність художнього тексту.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні тези статті:

Савчук Г.В., Дашкова К.В. Особливості перекладу художньої літератури // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, Серія Філологія, 2018, №35. Том 2. С. 79-81. Режим доступу: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v35/part_2/22.pdf

Література

1. Бублейник Л. В. Проблематика художнього перекладу: семантико-стилістичні аспекти [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Бублейник. - Луцьк: Видавництво ВІЕМ, 2011. - 164 с.
2. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.
3. Павленко О. Г. Художній переклад як носій культурної пам'яті// Питання літературознавства / Pytannia literaturoznavstva / Problems of

Тема 3.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

План

1. Проблема художнього стилю і стилістика тексту у перекладознавстві. Функції художнього твору через призму завдань перекладача.
2. Урахування ідіостилю автора та особистості перекладача у перекладацькій діяльності.
3. Ідейна та образна структура художнього першотвору.
4. Способи перекладу, що застосовуються у перекладі художнього твору (підрядковий, скопів, реферативний, анотаційний, переклад-переспів, переклад-адаптація, транскрипція, транслітерація, калькування, пошук аналогій, пошук абсолютних та неповних еквівалентів, описовий переклад).
5. Порівняльний аналіз тексту перекладу художнього тексту та його першотвору. Рівні адекватності перекладу першотвору.
6. Перекладацькі трансформації, застосовувані до перекладу текстів художніх творів: граматичні перестановки, заміни (структурні/функціональні), генералізація змісту, диференціація змісту, звуження, розширення, доповнення, опущення, компенсація, логічний розвиток.

Завдання для самостійного опрацювання

Урахування ідіостилю автора та особистості перекладача у перекладацькій діяльності.

Порівняльний аналіз тексту перекладу художнього тексту та його першотвору.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні тези статті:

Довгань О.В. Майстерність перекладу в контексті відповідності тексту-першоджерелу // Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова Серія 08. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). Вип.3. 2009. С.160-167. Режим доступу: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/2311>

Література

1. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s.
2. Hrala, Milan (ed.). Kapitoly z dějin českého překladu. Karolinum, Praha, 2002.
3. Krijtová O. Havlíková V. Pozvání k překladatelské praxi. 2 výd. 2013. 158 s.
4. Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov_.pdf
5. Zehnalová J. Aspekty literárního překladu: mediační úloha překladatele [Univerzita Palackého Olomouc](#), 2020. 246 s.
6. Бублейник Л. В. Проблематика художнього перекладу: семантико-стилістичні аспекти [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Бублейник. - Луцьк: Видавництво ВІЕМ, 2011. - 164 с.

7. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.

Тема 4.

ОСНОВНІ ТЕОРІЇ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

План

1. Загальна теорія художнього перекладу.
2. Часткові теорії перекладу (аспектна, денотативна, трансформаційна, функціональної еквівалентності).
3. Літературний переклад versus інтерпретативний переклад у художньому стилі.
4. Критика художнього перекладу, літературознавча критика перекладу.
5. З історії становлення художньої перекладацької діяльності.
6. Переклади української літератури чеською мовою. Переклади чеської літератури українською мовою. Галерея перекладачів у сфері чесько-українського перекладу.

Завдання для самостійного опрацювання

З історії становлення художньої перекладацької діяльності.

Завдання для індивідуальної роботи

1. На основі праці Kapitoly z dějin českého překlady. Hrala M. (ed.). Karolinum, Praha, 2002. підготувати доповідь/презентацію на тему «З історії становлення чеського художнього перекладу»

Підготувати інформацію про українсько-чеські та чесько-українські переклади художньої літератури за статтю:

Кіндлерва Р. Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012
http://www.bookplatform.org/images/activities/423/ukrainianczech_translations_study.pdf

ЛИТЕРАТУРА

1. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s.
2. Hrala, Milan (ed.). Kapitoly z dějin českého překladu. Karolinum, Praha, 2002.
3. Krijtová O. Havlíková V. Pozvání k překladatelské praxi. 2 výd. 2013. 158 s.
4. Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу:
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov_.pdf
5. Zehnalová J. Aspekty literárního překladu: mediační úloha překladatele [Univerzita Palackého Olomouc](#), 2020. 246 s.
6. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.

МОДУЛЬ 2

Тема 5.

ПЕРЕКЛАД ПРОЗОВОГО ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

План

1. Засоби лексико-семантичної когезії художнього прозового тексту (повтори, парафраз, кореференція, субституція, еліipsis) та способи їх відтворення в тексті перекладу.
2. Маркери лексико-семантичних зв'язків у тексті.
3. Поняття центральних та маргінальних речень у тексті. Застосування методики компресії змісту при перекладі.
4. Лексичні труднощі перекладу художнього тексту: відтворення власних назв, назв культурних та національних реалій, авторських неологізмів та okazіоналізмів, стилістично маркованої лексики, етнофразеологізмів та усталених виразів, семантичного потенціалу синонімів.
5. Граматичні труднощі перекладу художнього тексту: способи передачі видо-часових форм дієслова, граматичної та суб'єктивної модальності, структур у пасивному стані, віддієслівних предикативних комплексів, асиндетичних іменникових словосполучень, темо-рематичних зв'язків, мовних одиниць змісту на рівні диктем, синтаксично-ускладнених та розгалужених предикативних одиниць, часток, вигуків, сполучників, синтетичного та безсполучникового типів синтаксичного зв'язку.

Завдання для самостійного опрацювання

Маркери лексико-семантичних зв'язків у тексті.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Підготувати переклад фрагменту прозового твору з чеської мови українською та навпаки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s.
2. Hrala, Milan (ed.). Kapitoly z dějin českého překladu. Karolinum, Praha, 2002.
3. Krijtová O. Havlíková V. Pozvání k překladatelské praxi. 2 výd. 2013. 158 s.
4. Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov_.pdf
5. Zehnalová J. Aspekty literárního překladu: mediační úloha překladatele [Univerzita Palackého Olomouc](#), 2020. 246 s.
6. Бублейник Л. В. Проблематика художнього перекладу: семантико-стилістичні аспекти [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Бублейник. - Луцьк: Видавництво ВІЕМ, 2011. - 164 с.
7. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.

Тема 6.

СТИЛІСТИЧНА СЕМАСІОЛОГІЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

План

1. Стилiстична семасiологiя художнього прозового тексту. Рiвнi стилiзацiї iнформацiї в прозовому художньому творi.

2. Роль морфеми, слова, речення, контексту у створенні образності та виразності.
3. Лексичні та лексико-стилістичні засоби та прийоми увиразнення змісту: метафора, метонімія, синекдоха, епітети, гра слів, каламбур, гіпербола, оксиморон, художнє порівняння, літота, антитеза, парафраз.
4. Синтаксичні засоби стилізації змісту художнього тексту: риторичні питання, повтори, паралельні конструкції, хіазма, відокремлення, еліпсис, апосіопея, парцеляція у мові оригіналу та способи відтворення у мові перекладу.
5. З'ясування текстових конотацій. Трансформації додавання, упущення, паралельного найменування (експлікації), контекстуальних замінів/розгортання, компресії.
6. Перекладацький аналіз стилістики текстів першотвору та перекладу

Завдання для самостійного опрацювання

Роль морфеми, слова, речення, контексту у створенні образності та виразності при перекладі.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати переклад фрагменту прозового твору з чеської мови українською та навпаки

ЛІТЕРАТУРА

1. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s.
2. Krijtová O. Havlíková V. Pozvání k překladatelské praxi. 2. vyd. 2013. 158 s.
3. Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov_.pdf

4. Zehnalová J. *Aspekty literárního překladu: mediační úloha překladatele* [Univerzita Palackého Olomouc](#), 2020. 246 s.
5. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. *Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник.* – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.

Тема 7.

ПЕРЕКЛАД ПОЕТИЧНОГО ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

План

1. Переклад поетичного художнього твору. Ознаки віршованих творів з точки зору силабо-ритмічної та метричної організації.
2. Функції поетичного твору через призму завдань перекладача.
3. Лексика поетичного тексту з погляду стилістичної стратифікації словника: поетизми, ліризми, урочиста та церемоніальна лексика, архаїзми, фольклоризми, просторіччя та діалектизми, авторські okazionalizmi.
4. Проблеми пошуку відповідників для збереження стилістичного реєстру віршованого художнього твору.
5. Фонографічні засоби увиразнення змісту поетичного першотвору: графон, асонанс, евфемія, алітерація.
6. Труднощі перекладу силабо-тонічних, силабічних віршів.

Завдання для самостійного опрацювання

Ознаки віршованих творів з точки зору силабо-ритмічної та метричної організації

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати переклад поетичного твору з чеської мови українською та навпаки

ЛІТЕРАТУРА

1. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s.
2. Hrala, Milan (ed.). Kapitoly z dějin českého překladu. Karolinum, Praha, 2002.
3. Krijtová O. Havlíková V. Pozvání k překladatelské praxi. 2 v. vyd. 2013. 158 s.
4. Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу: [https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov .pdf](https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov.pdf)
5. Zehnalová J. Aspekty literárního překladu: mediační úloha překladatele [Univerzita Palackého Olomouc](#), 2020. 246 s.
6. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.

Тема 8.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДРАМАТИЧНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

План

1. Види драматичних творів.
2. Фактори, що зумовлюють труднощі адекватного відтворення смислу драматичного твору при перекладі.
3. Лексичні особливості перекладу драматичних творів.
4. Граматичні особливості перекладу драматичних творів.

Завдання для самостійного опрацювання

Види драматичних творів, їх стилістика, мова.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати переклад фрагменту драматичного твору з чеської мови українською та навпаки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s.
2. Hrala, Milan (ed.). Kapitoly z dějin českého překladu. Karolinum, Praha, 2002.
3. Krijtová O. Havlíková V. Pozvání k překladatelské praxi. 2 v. vyd. 2013. 158 s.
4. Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу:
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov.pdf
5. Zehnalová J. Aspekty literárního překladu: mediační úloha překladatele [Univerzita Palackého Olomouc](#), 2020. 246 s.
6. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Структурна композиція та змістова організація тексту художнього твору.
2. Основні текстові категорії, специфіка їх перекладу.
3. Базові ознаки художнього тексту – ідейність, концептуальність, образність, виразність та інтертекстуальність, специфіка передачі цих ознак при перекладі.
4. Утілення категорії суб'єкта у текстових парадигмах автора, персонажа та читача при перекладі.
5. Явища художнього тексту, що релевантні для збереження у мові перекладу.
6. Прагматика художнього тексту Фактори смислотворення у художньому тексті.
7. Прагматичні складові художнього тексту: пресу позиції, імплікації, перлокутивний ефект.
8. Композиційно-мовленнєві форми та способи викладення змісту у художньому творі.
9. Роль художньої деталі, образу та сильної пропозиції при перекладі першотвору.
10. Образ у художньому творі та образність художнього тексту.
11. Проблема художнього стилю і стилістика тексту у перекладознавстві.
Функції художнього твору через призму завдань перекладача.
12. Урахування ідіостилю автора та особистості перекладача у перекладацькій діяльності.
13. Ідейна та образна структура художнього першотвору.
14. Способи перекладу, що застосовуються у перекладі художнього твору: підрядковий, скопів, реферативний, анотаційний, переклад-переспів, переклад-адаптація, транскрипція, транслітерація, калькування, пошук

- аналогій, пошук абсолютних та неповних еквівалентів, описовий переклад.
15. Рівні адекватності перекладу першотвору.
  16. Перекладацькі трансформації, застосовувані до перекладу текстів художніх творів: граматичні перестановки, заміни (структурні/функціональні), генералізація змісту тощо
  17. Загальна теорія художнього перекладу.
  18. Часткові теорії перекладу (аспектна, денотативна, трансформаційна, функціональної еквівалентності).
  19. Літературний переклад *versus* інтерпретативний переклад у художньому стилі.
  20. Критика художнього перекладу, літературознавча критика перекладу.
  21. З історії становлення художньої перекладацької діяльності.
  22. Переклад прозового художнього твору.
  23. Засоби лексико-семантичної когезії художнього прозового тексту (повтори, парафраз, кореференція, субституція, еліпсис) та способи їх відтворення в тексті перекладу.
  24. Маркери лексико-семантичних зв'язків у тексті. Поняття центральних та маргінальних речень у тексті.
  25. Застосування методики компресії змісту при перекладі.
  26. Лексичні труднощі перекладу художнього тексту: відтворення власних назв, назв культурних та національних реалій, авторських неологізмів та okazіоналізмів, стилістично маркованої лексики, етнофразеологізмів та усталених виразів, семантичного потенціалу синонімів.
  27. Граматичні труднощі перекладу художнього тексту.
  28. Стилiстична семасiологiя художнього прозового тексту. Рівні стилізації інформації в прозовому художньому творі.

- 29.Переклад лексичних та лексико-стилістичних засобів та прийомів вираження змісту: метафори, метонімії, синекдохи, епітетів, гри слів, каламбуру, гіперболи, оксиморону, художнього порівняння, літоти, антитези, парафразу.
- 30.Переклад синтаксичних засобів стилізації змісту художнього тексту: риторичні питання, повтори, паралельні конструкції, хіазма, відокремлення, еліпсис, апосіопея, парцеляція у мові оригіналу та способи відтворення у мові перекладу.
- 31.Трансформації додавання, упущення, паралельного найменування (експлікації), контекстуальних замінь/розгортання, компресії. Перекладацький аналіз стилістики текстів першотвору та перекладу.
- 32.Переклад поетичного художнього твору.
- 33.Функції поетичного твору через призму завдань перекладача.
- 34.Лексика поетичного тексту з погляду стилістичної стратифікації словника: поетизми, ліризми, урочиста та церемоніальна лексика, архаїзми, фольклоризми, просторіччя та діалектизми, авторські оказіоналізми.
- 35.Проблеми пошуку відповідників для збереження стилістичного реєстру віршованого художнього твору.
- 36.Фонографічні засоби вираження змісту поетичного першотвору: графон, асонанс, евфемія, алітерація.
- 37.Труднощі перекладу силабо-тонічних, силабічних та античних віршів.
- 38.Особливості перекладу драматичних художніх творів. Фактори, що зумовлюють труднощі адекватного відтворення смислу драматичного твору при перекладі.
- 39.Лексичні, морфологічні особливості перекладу драматичних творів.
- 40.Синтаксичні особливості перекладу драматичних творів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Петрица Н.М. Проблеми художнього перекладу: методичні вказівки до проведення практичних занять для студентів 1 курсу ОПП «Чеська мова та література» ОС магістр галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.038. «Слов'янські мови та літератури (переклад включно) перша - чеська». Ужгород, 2023. 30 с.
2. Palkovičová E. Úvod do štúdia umeleckého prekladu. Univerzita Komenského v Bratislave 2015. 160 s. Режим доступу: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Uvod_do_studia_umeleckeho_prekladupre_hispanistov_.pdf
3. Zehnalová J. Aspekty literárního překladu: mediační úloha překladatele [Univerzita Palackého Olomouc](#), 2020. 246 s.

Допоміжна література

2. Alabán F. Preklad a jazyková kultúra. Belanium, 2017. 178 s. ISBN 9788055707303
3. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s. ISBN 978-80-244-5147-3.
4. Hrala, Milan (ed.). Kapitoly z dějin českého překladu. Karolinum, Praha, 2002.
5. Hrdlička Milan. Literární překlad a komunikace. Ostrava, 2005. 150 s.
6. Hrdlička, M., Gromová, E., ed. Antologie teorie uměleckého překladu (výběr z prací českých a slovenských autorů). Ostrava: Ostravská univerzita, 2004. 344 s.
https://www.academia.edu/4366671/Tvoriv%C3%A9_prekladate%C4%B5esk%C3%A9_reflexie_Umeleck%C3%BD_preklad_v_te%C3%B3rii_a_praxi
7. Janecová E., Král'ová B. Tvorivé prekladateľ'ské reflexie (umelecký preklad v teórii a praxi). Tribun EU, 2011.

8. KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. Překlad a překládání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-244-2428-6.
9. Krijtová O. Havlíková V. Pozvání k překladatelské praxi. 2 vyd. 2013. 158 s. ISBN 978-80-87561-28-7
10. Myslenie o preklade. Edited by Libuša Vajdová. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2007. 184 s.
11. ŽVÁČEK, Dušan. Kapitoly z teorie překladu I: (odborný překlad). Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995. ISBN 80-7067-489-X. Dostupné také z: <https://dnnt.mzk.cz/uuid/uuid:a32af1b0-c14d-11e3-aec3-005056827e52>
12. Бублейник Л. В. Проблематика художнього перекладу: семантико-стилістичні аспекти [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Бублейник. - Луцьк: Видавництво ВІЕМ, 2011. - 164 с.
13. Засекін С. Психолінгвістичні універсалії перекладу художнього тексту : монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 272 с.
14. Кіндлерова Р. Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012
http://www.bookplatform.org/images/activities/423/ukrainianczech_translationsstudy.pdf
15. Мотрук В., Тищук А. Художній переклад як важливий засіб формування духовної культури школярів і студентів// Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Випуск 2 (32) 2014. С.99-102.
16. Некряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів. Для студентів перекладознавчих факультетів вищих навчальних закладів. Навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 200 с.
17. Павленко О. Г. Художній переклад як носій культурної пам'яті// Питання літературознавства / Pytannia literaturoznavstva / Problems of Literary Criticism /№ 97/ /2018/ Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/326441971.pdf>
18. Савчук Г.В., Дашкова К.В. Особливості перекладу художньої літератури // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, Серія Філологія, 2018, №35. Том 2. С. 79-81. Режим доступу: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v35/part_2/22.pdf

19. Соціокультурні та етнолінгвістичні проблеми галузевого перекладу в парадигмі євроінтеграції: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції 2-3 квітня 2010 р. за ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. – К., 2010. – 508 с.
20. Шемуда М. Художній переклад як чинник міжкультурної комунікації. Наукові записки НДУ імені В. Гоголя. Філологічні науки. Книга 1. 2013. С. 164–168.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<https://www.databaze-prekladu.cz/>

Vícejazyčný slovník <https://slovník.seznam.cz/>

Akademický slovník současné češtiny <https://slovníkcestiny.cz/uvod.php>

Současná lexikologie a lexikografie Ústav pro jazyk český AV ČR

<http://lexiko.ujc.cas.cz/>

Ukrajinsko-český slovník neologizmů <http://www.slu.cas.cz/ukrneo/ukrneo.html>

Slovník spisovného jazyka českého <https://ssjc.ujc.cas.cz/>

www.iliteratura.cz